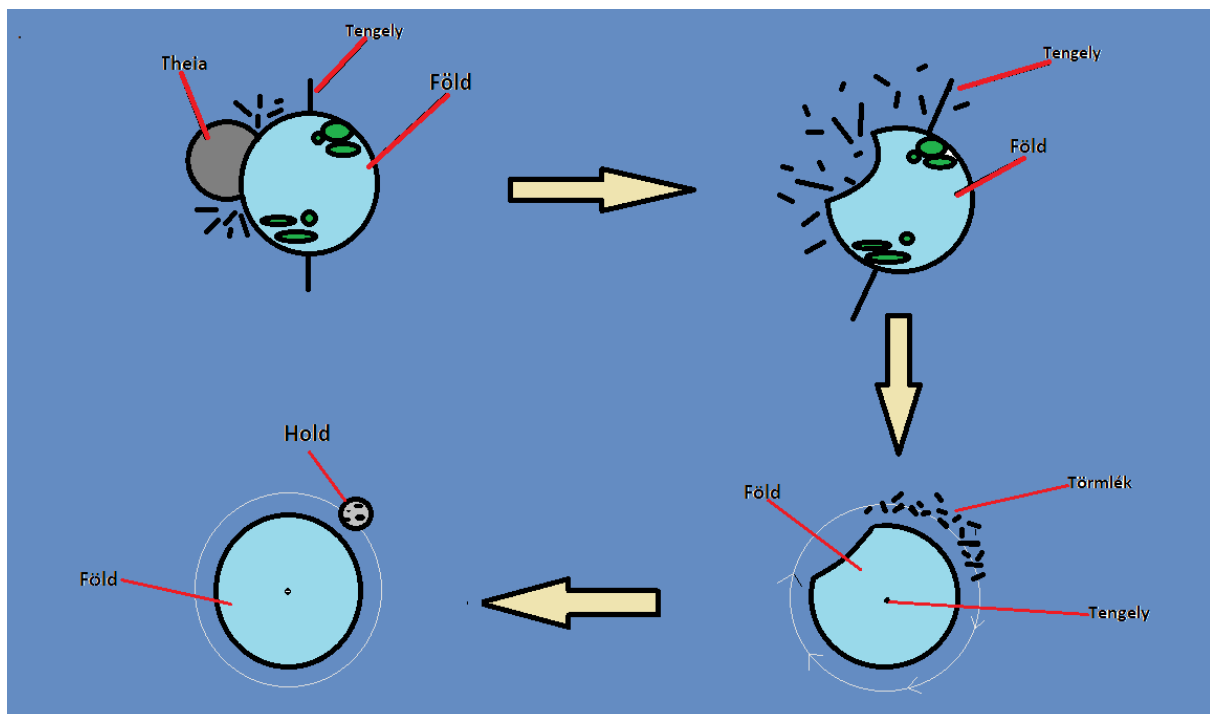

A Gassendi és a Tycho

Ha felnézünk az esti égboltra, általában az első dolog, ami “megüti” a szemünket, az a Hold. De mi is az a Hold és vajon hogyan került ide?

Naprendszerünk ötödik legnagyobb holdja kíséri minket 384 402 kilométer távolságból, a maga 3 476 km átmérőjével, már nagyjából 4,5 milliárd éve. Kialakulása a Giant Impact Hypothesis-hez (Nagy Becsapódás Hipotézis) vezethető vissza. A hipotézis a Theia, egy Mars méretű kisbolygó és a Föld összeütközéséről szól. A becsapódás alkalmával, a Földből kiszakadt törmelék állt össze előbb gyűrűvé, majd gömb alakú bolygótestté.

Felszínét alakító kráterei nagyrészt a Naprendszer korai időszakában keletkeztek és a mai napig zajlanak becsapódások, amiknek többsége a Földről szinte láthatatlan, pár centiméter átmérőjű “sebeket” ejtenek.

A Gassendi és a Tycho kráter

A Kulin Csillagda egyik nyilvános észlelése alkalmával, a csillagda egyik fő műszerével, ennek a két kráternek a környékére "lőttünk" rengeteg képkockát (frame-et) Udvardi Imre tanár úr segítségével. Számomra talán ez a két Hold-kráter, a legérdekesebb. A Gassendi, erődítmény jellegű kinézete és a Tycho, mintha egy nagy völgy alján egyetlen ház állna, körülötte pedig a több száz, de akár ezer kilométeres sávjai valóban lélegzetelállítóak. Legfőként akkor, mikor az ember ott áll a műszer fölött és csak bámulja a szeme elé táruló látványt.

Ezeknek a "remekműveknek" csodás a kinézete és a felépítése.

A **Gassendi**, a Mare Humorum, vagy másnéven a Nedvesség Tengerén keletkezett és Pierre Gassendi, francia csillagász után nevezték el. Kialakulása közben, a túloldáról becsapódó aszteroidák miatt, vulkanikus folyamat indult el. A kráterben elvékonyodott kéregből könnyen előtört a láva, ezzel elárastva azt úgy, hogy végül csak a pereme és a központi kiemelkedések látszódtak ki.

Alján egy rianás rendszer található, a Rimae Gassendi. Ahogy hűlt ki az olvadt kráter, egy szilárd kéreg jött létre így alakultak ki a rianások. Nem csak itt található ilyen és ehhez hasonló rianások, hanem például a krátert körülölelő "tenger" körül is.

A **Tycho** viszonylag fiatal. 85 km átmérőjű és 4,8 méter mély, közepén a legmagasabb pontja 1,6 km magasan emelkedik ki. Több érdekes kráter található a környékén, de talán mind közül ez a legérdekesebb. Teraszos peremén kívül, a külső pereméről indulnak a sugársávjai, melyek közül a leghosszabbak akár 1 500 km hosszúak is lehetnek és még a túlsó oldalon is folytatódnak. Nagyon fényesnek tűnik a Hold többi részéhez képest. Ez azért van, mert magas a fényvisszaverő-képessége (albedó).

A képeket az Újpesti Könyves Kálmán Gimnázium Kulin Csillagdájának 150/1600 refraktor rendszerű távcsövével készítettem, Fornax 51-es mechanikán rossz léggör mellett.

Veres Kristóf (Újpesti Könyves Kálmán Gimnázium, 7.c)